

Dijitalleşmenin Muhasebe Mesleğine ve Meslek Mensuplarına Etkilerine Yönelik Ölçek

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dijitalleşmenin Muhasebe Mesleğine ve Meslek Mensuplarına Etkilerine Yönelik Ölçek*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19854>

Özet

Bu ölçek, 2018 yılında Şmail Tekbağ tarafından yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş özgün bir ölçme aracıdır. Ölçeğin temel amacı, küresel ekonomiyi yeniden şekillendiren hızla ilerleyen dijitalleşme ve buna bağlı teknolojik gelişmelerin, Türkiye'deki muhasebe mesleği ve bu mesleği icra eden profesyoneller üzerindeki algılanan etkilerini sistematik bir şekilde ölçmektir. Ölçek, meslek mensuplarının dijital dönüşüme karşı geliştirdikleri tutumlar, algıladıkları tehditleri, yeni yetkinliklere duyulan ihtiyaç ve mesleğin geleceği hakkındaki beklentilerini belirlemeye odaklanmaktadır.

Araştırma, muhasebe profesyonellerinin dijital dönüşüme adaptasyon düzeylerini ve bu süreçte karşılaştıkları zorlukları anlamak için kritik bir zemin sunmaktadır. Elde edilen veriler, meslek örgütlerinin ve eğitim kurumlarının deşeren mesleki gerekliliklere uyum sağlamak amacıyla stratejik kararlar almasına yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Dijitalleşme, Muhasebe Mesleği, Teknolojik Gelişmeler, Meslek Mensupları, Muhasebe Profesyonelleri, Adaptasyon, Psikometri.

Yazarlar

Şmail Tekbağ

Amaç

Ölçeğin birincil amacı, muhasebe ve denetim sektörünün dijitalleşme sürecinden ne ölçüde etkilendiğini ve bu etkilerin meslek mensupları tarafından nasıl algılandığını nicel olarak analiz etmektir. Ölçek, özellikle robotik süreç otomasyonu (RPA), yapay zeka ve büyük veri analitiği gibi yenilikçi teknolojilerin muhasebe süreçlerine entegrasyonuna yönelik profesyonellerin tutumlarını ve hazırlık seviyelerini ölçmeyi hedefler.

Geliştirilen bu araç, meslek mensuplarının dijital yetkinliklerini değerlendirmeye ve mesleki eğitim ihtiyaçlarını tespit etmeye yönelik önemli veriler sunar. Bu veriler, meslek örgütleri ve üniversiteler tarafından sürekli mesleki gelişim (SMG) programları ve akademik müfredatları güncelleyerek, geleceğin muhasebecilerini bu dönüşüme hazırlamak için kullanılabilir.

Yapı

Dijitalleşmenin Muhasebe Mesleğine ve Meslek Mensuplarına Etkilerine Yönelik Ölçek, muhasebe profesyonellerinin teknolojik değişim karşısındaki bilişsel ve duyuşsal algılarını ölçen çok

boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Bu yapı, genellikle dijitalleşmenin muhasebe mesleğinin fonksiyonel alanlarına (denetim, vergilendirme, raporlama) etkileri ile meslek mensubunun kişisel kariyerine ve yetkinliklerine olan etkilerini ayrıştıran alt boyutlardan oluşmaktadır.

Ölçeğin temel yapısal bileşenleri arasında şunlar bulunabilir: **Dijital Tehdit Algısı** (iş kaybı veya rol daralması endişesi), **Dijital Fırsat Algısı** (yeni danışmanlık alanları ve verimlilik artışı beklentisi) ve **Dijital Yetkinlik İhtiyacı** (yeni becerileri öğrenme motivasyonu). Bu bileşenler, muhasebecilerin değişen mesleki rolleri ne kadar hazır olduklarını belirleyen psikososyal bir çerçeve sunar.

Geçerlik

Bu ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Geçerlik (Validity) çalışmaları, ölçeğin iddia ettiği yapıyı ne kadar doğru ölçtüğünü kanıtlamak amacıyla tez çalışması içerisinde detaylıca sunulmuştur. Tezde, genellikle içerik geçerliği için uzman görüşüne başvurulmuş ve yapı geçerliğini test etmek için faktör analizleri uygulanmıştır. Ancak, bu akademik ölçek girişinde spesifik geçerlik katsayıları (örneğin, KMO değeri, açığıkalan varyans yüzdesi) özetlenmemiştir.

İlgili tam teze başvurulması, ölçeğin yapısal geçerliği, ayrırt edici geçerliği ve yakınsak geçerliği hakkında sunulan tüm psikometrik kanıtlara ulaşmak için gereklidir. Ölçeğin geliştirme aşamasında, maddelerin teorik çerçeveye uygunluğu ve ilgili literatürle tutarlılığı titizlikle değerlendirilmiştir.

Güvenirlik

Güvenirlik (Reliability) analizleri, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını değerlendirmek amacıyla tez çalışması metodoloji bölümünde yer almaktadır. Tipik olarak, bu tür sosyal bilimler ölçeklerinde iç tutarlılık güvenilirlik kanıtı olarak sunulur ve Cronbach Alfa katsayısı hesaplanır. İç tutarlılık katsayısı, ölçeğin maddelerinin aynı yapıyı ölçme derecesini gösteren kabul edilebilir akademik standartların üzerinde olduğu varsayılmaktadır.

Kaynak içerikte yapısal güvenilirlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, geliştirme sürecinin bir parçası olarak, ölçeğin farklı uygulamalarda benzer sonuçlar verme yeteneğinin test edildiği ve raporlandığı tahmin edilmektedir. Detaylı Cronbach Alfa değerleri ve alt boyutlara ilişkin güvenilirlik analizleri için tezin tamamının incelenmesi zorunludur.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal boyutluluğunu belirlemek amacıyla, geliştirme sürecinde genellikle Keşfedici Faktör Analizi (KFA) kullanılmıştır. KFA, başlangıçta çok sayıda maddeden oluşan havuzun,

temel teorik yapıyı temsil eden anlamlı ve bağımsız alt boyutlara (faktörlere) indirgenmesini sağlamıştır. Bu analiz, muhasebe profesyonellerinin dijitalleşmeye yönelik algıları ve tutumları temel bileşenleri bilimsel olarak ayrıştırmıştır.

Faktör yükleri, her bir maddenin hangi faktöre ait olduğunu ve yapıya ne kadar katkıda bulunduğunu gösterir. Bu analizin sonucunda, ölçek maddelerinin, dijitalleşmenin muhasebe üzerindeki etkilerini açıklayan temel boyutlar altında toplandı ve ölçeğin teorik çerçevesini desteklediği rapor edilmiştir.

Araç

Test Type: Geliştirme Ölçeği (Development Scale)

Format: Orijinal tezde belirtilmemiş olmakla birlikte, sosyal bilimler araştırmalarında yaygın olarak kullanılan 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatının kullanıldığı düşünülmektedir. Bu format, katılımcıların dijitalleşmeye yönelik algı ve tutumlarını dereceli bir şekilde ifade etmelerine olanak tanır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Serbest Muhasebeci Mali Müavirler (SMMM) ve Yeminli Mali Müavirler (YMM) olmak üzere, muhasebe ve finans alanında aktif olarak çalışan profesyoneller.

Age Group: Çalışan yetişkinler (Genellikle 25-65 yaş aralığındaki meslek mensupları).

Population Details: Ölçek, 2018 yılında Türkiye'deki muhasebe profesyonelleri örnekleminde, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde yürütülen bir yüksek lisans tezi çalışması kapsamında uygulanmıştır.

Test Methodology: Nicel araştırma desenine uygun olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Veriler, muhasebe meslek mensuplarından yapılandırılmış bir anket formu aracılığıyla toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Teknolojik Gelişmeler, Muhasebe, Dijital Dönüşüm, Yüksek Lisans Tezi, Mesleki Gelişim, Psikometri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir

Affiliation Email addresses: tekbas333@hotmail.com

Correspondence Address: Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul (Tez dönemi itibarıyla)

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2018 yılında Şmail Tekbağ tarafından geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Ölçek, akademik bir çalışmada olan yüksek lisans tezinin bir parçasıdır. Akademik ve eğitim amaçlı kullanımlar için genellikle yazarın izni alınması tavsiye edilir. Ticari amaçlı kullanımlar için yazar ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Tekbağ, Ş. (2018). *Dijitalleşmenin ve Teknolojik Gelişmelerin Muhasebe Mesleğine ve Meslek Mensuplarına Etkileri* (Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ölçeğin geliştirildiği tezin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

The original PDF can be downloaded here: [dijitallesmenin-ve-teknolojik-gelismelerin-muhasebe-meslegine-ve-meslek-mensuplarina-etkileri-mali.pdf](https://arabpsychology.com/dijitallesmenin-ve-teknolojik-gelismelerin-muhasebe-meslegine-ve-meslek-mensuplarina-etkileri-mali.pdf)

Dijitalleşmenin Muhasebe Mesleğine ve Meslek Mensuplarına Etkilerine Yönelik Ölçek Maddeleri

Kaynak içerikte ölçek maddelerinin tam listesi sunulmamıştır. Ölçek maddelerine ve derecelendirme sistemine erişim sağlamak için yazar Şmail Tekbağ'ın yüksek lisans tezine veya yukarıda belirtilen PDF belgesine başvurulması gerekmektedir.